

EDİTÖRDEN

Saygıdeğer Okur,

Yayın hayatının 7. Yılında olan *Folklor Akademi Dergisi* 2024 yılında *Doğumunun 300. Yılında Mahtumkulu Firaki ve Türkmen Edebiyatı* adlı özel sayısıyla kıymetli okuyucularımızın istifadesine sunulmuştur. Sayı; 16 araştırma makalesi ihtiva etmektedir. Makalelerin eksenini Mahtumkulu Firaki'nin şiirleri üzerine yapılan edebî incelemeler oluşturmaktadır. Bunun yanında İlahiyat, Felsefe, Sosyoloji, Dil Bilimi içerikli çalışmalar da sayıda yer almıştır.

Doğumunun 300. Yılında Mahtumkulu Firaki ve Türkmen Edebiyatı adlı özel sayının birinci makalesi Mehmet Sürur Çelepi'nin kaleminden çıkan "Mahtumkulu'nun Kanon Yolculuğu" adını taşımaktadır. Çalışmada Mahtumkulu'nun Türkmenlerin kanon derecesine ulaşabilecek en önemli sanatçı ve mütefekkeri olduğu örnekler ile ortaya konulmuştur. Sayının ikinci çalışması "Mahtumkulu'nun Şiirlerinde Leff ü Neşr" başlığını taşımakta ve Melek Erdem tarafından yazılmıştır. Çalışmada Mahtumkulu'nun şiirlerinde leff ü neşr sanatını bütün türleri ile ve dikkat çekici bir şekilde kullandığı ele alınmıştır.

Mehman Hasanlı'nın kaleme aldığı "Türkmen Yazıcısı Qılıç Quliyevin "Məhtimqulu" Romanında Məhtimqulu Fəraqinin Obrazı" başlıklı yazı sayının üçüncü çalışmasıdır. Çalışmada otobiyografik bir roman olan "Məhtimqulu" üzerine inceleme yapılmıştır. Selcan Sağlık Şahin "Mahtumkulu'nun Yaşnâme Türünde Yazılmış Şiirlerinde İnsanoğlunun Yaş Yılları" başlıklı yazısında Türk dünyası edebiyatının müşterek türlerinden yaşnamelerin Mahtumkulu'nun edebî yaratıcılığındaki yerine değinmiş ve Türkmen folkloru ve kültürü hakkında dikkat çekici bilgiler paylaşmıştır. Cüneyt Akın'ın "Mahtumkulu'nun Şiirlerinde "yagşy" ve "yeg" Kavramları Bağlamında Nasihat İfadelerinin Normatifliği" başlıklı makalesinde Mahtumkulu'nun nasihat içerikli şiirleri "yeg" ve "iyi" kavramları üzerinden felsefenin 'normatif' yaklaşımıyla analiz edilmiştir.

Sayının altıncı makalesi "Türkmen Bahşılık Geleneğinde Mahtumkulu: İlamın Bahşi Örneği" adını taşımakta ve Halil İbrahim Şahin tarafından yazılmıştır. Çalışmada Türkmenistan sahası bahşılık geleneğinde Mahtumkulu'na ait eserlerin icra edilişi ve bunların hem bahşılık geleneği hem de Türkmen halkı üzerindeki etkilerine değinilmiştir.

Doğumunun 300. Yılında Mahtumkulu Firaki ve Türkmen Edebiyatı adlı özel sayımızın yedinci makalesi Tolga Dursun tarafından kaleme alınmıştır. Çalışmada Mahtumkulu' Divanı'nın söz varlığı üzerine gösterge ve metaforik üsluptan hareketle "edebiyat ve din sosyolojisi" çerçevesinde "çözümlemeler" yapılmıştır. Sekizinci çalışmayı yazan Tahir Aşirov, Türkmen edebiyatı hakkında önemli çalışmaları bulunan Samoyloviç'in Mahtumkulu üzerine yaptığı incelemeleri değerlendirmiştir. Çalışma "Rusya İmparatorluğu Döneminde Mahtumkulu Çalışmaları: A. N. Samoyloviç Örneği" başlığını taşımaktadır. Sayının dokuzuncu çalışması Övezmuhammet Abdillayev tarafından yazılmıştır. "Mahtumkulu'nun Şiirlerinde İyi Kötü Kavramları" başlığını taşıyan çalışmada Mahtumkulu'nun şiirlerinde *iyilik* ve *kötülük* kavramının anlam içeriği ele alınmış ve bu kavramların bir sembol olarak hangi anlam açılımına sahip olduğu izah edilmiştir. Onuncu çalışmanın başlığı "Türkmen Türkçesinin Açıklamalı Sözlüğü'nde Mahtumkulu'nun Yeri" başlığını taşımaktadır. Merve Gün ve Berdi Sarıyev tarafından kaleme alınan çalışmada Türkmencenin en kapsamlı sözlüklerinden biri olan Açıklamalı Sözlükte Mahtumkulu'nun yeri incelenmiş, şairin Türkmen edebî dilinin teşekkülünde ne kadar önemli bir yere sahip olduğu ortaya konulmuştur.

Sayının on birinci çalışması Hidayet Peker'in kaleminden çıkan "Azadî'den Mahtumkulu'ya Din" başlıklı yazıdır. Çalışmada Mahtumkulu'nun yetişmesinde büyük emeği olan babası Azadî'nin edebî eserlerinde İslam dinine ait unsurların ne kadar önemli bir yer tuttuğu, bu durumun oğlu Mahtumkulu'nun şiirlerinde aynı şekilde yer aldığı örnekler üzerinden ortaya konulmuştur. On ikinci çalışmanın başlığı "Magtynguly Pyragynyň Şygyrlarynda Milli Lybaslar Barada" olup Aynabat Babayeva tarafından yazılmıştır. Çalışmada Mahtumkulu'nun şiirlerinde geçen geleneksel kıyafet adları hakkında değerlendirme yapılmıştır. Gülbahram Molotova ve Elvira Molotova'nın birlikte yazdıkları on üçüncü çalışma "Mahtumkulu Firaki'nin Yaratıcılığında Folklor Unsurları" başlığını taşımaktadır. Mehmet Temizkan sayının on dördüncü çalışması olan "Mahtumkulu'nun Hz. Muhammed Sevgisini İfadesinde Hikâye Kahramanlarının Yeri" başlıklı çalışmada Mahtumkulu'nun Hz. Peygambere olan sevgisini anlatmada Tahir, Zühre, Yusuf, Züleyha, Ferhat, Şirin gibi halk hikayelerimizin sevilen kahramanlarının adlarından nasıl yararlandığı örnekler üzerinden incelenmiştir. Ramazan Gafarlı "Molla Pənah Və Məhdumqulu

Fəraqi Poeziyasının Tipoloji Müqayisəsi” başlıklı çalışmasında Azərbaycan sahasının önemli isimlerinden Molla Penah Vagif ile Mahtumkulu’nun şiirleri üzerine mukayeseli bir çalışma yapmıştır. Sayının son çalışması Galib Sayilov’a aittir. “Türk Təfəkurünün Mahtumqulu Pırağı Zirvəsi” başlıklı çalışmada Mahtumkulu’nun Türk İslam kültür ve medeniyetinin önde gelen şahsiyetlerinden biri olması hakkında değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Bilindięi üzere Türk dünyasının dil ve edebiyat sahaslarının, kendilerini temsil etme vasfı kazanmış “âbide şahsiyetler”i vardır. Çaęatay/Özbek sahası denince Nevâyi’nin, Kazak sahası denince de Abay’ın, Kırgız sahası denince Aytmatov’un akla gelmesi, mensup oldukları dil ve edebiyat sahaslarını temsil etmeyi kazanmış olmalarının bir sonucudur. Türkmenistan sahasını temsil eden âbide şahsiyet de, “Pırağı (Firaki)” mahlasıyla şiirler kaleme almış olan Mahtumkulu’dur. 2024 yılı Mahtumkulu’nun doğumunun 300. yılıdır ve TÜRKSOY 2024 yılını “Doğumunun 300. Yılında Türk Dünyasında Mahtumkulu Firaki Anma Yılı” olarak ilan etmiştir. Bu amaç doğrultusunda *Folklor Akademi Dergisi* olarak “Doğumunun 300. Yılında Mahtumkulu Firaki ve Türkmen Edebiyatı” adlı özel bir sayı yayımladık. Bu özel sayıya katkı sağlayan yazarlarımıza, editörlerimize, mizanpaj ekibimize, büyük sabır ve emek sarfeden hakemlerimize ve kıymetli okuyucularımıza şükranlarımızı sunarız.

Saygılarımızla...

Soner SAĞLAM, Dawud ORAZSEHEDOV